

SYDSLESVIG

KORT FORTALT 2020

AFLYST - AFLYST - AFLYST

SYDSLESVIG | kort fortalt 2020

Udgivet af Sydslesvigsk Forening
Norderstr. 76
D-24939 Flensorg
www.syfo.de

Redaktion & Layout: Jette Hanisch, Rasmus Meyer & Lisbeth Kochanski
Tryk: Flensborg Avis

Sydslesvigsk Forenings sekretariater

Dansk Generalsekretariat

Flensborghus
Norderstr. 76
24939 Flensborg
tlf. 0461/14408-0
info@syfo.de

Tysk postadresse: Postfach 2664
24916 Flensborg

Dansk postadresse: Postboks 369
DK-6330 Padborg

SSF Flensborg By

Schiffbrücke 42
24939 Flensborg
tlf. 0461/14408-125, -126, -127
flby@syfo.de

SSF Flensborg Amt

Norderstr. 74
24939 Flensborg
tlf. 0461/14408-155, -156
flamt@syfo.de

SSF Sydtønder Amt

Lorenz-Jannsen-Str. 1
25899 Nibøl
tlf. 04661/2755, fax 2432
lars@syfo.de

SSF Husum Amt

Husumhus
Neustadt 95
25813 Husum tlf. 04841/2612
husum@syfo.de

SSF Ejdersted Amt

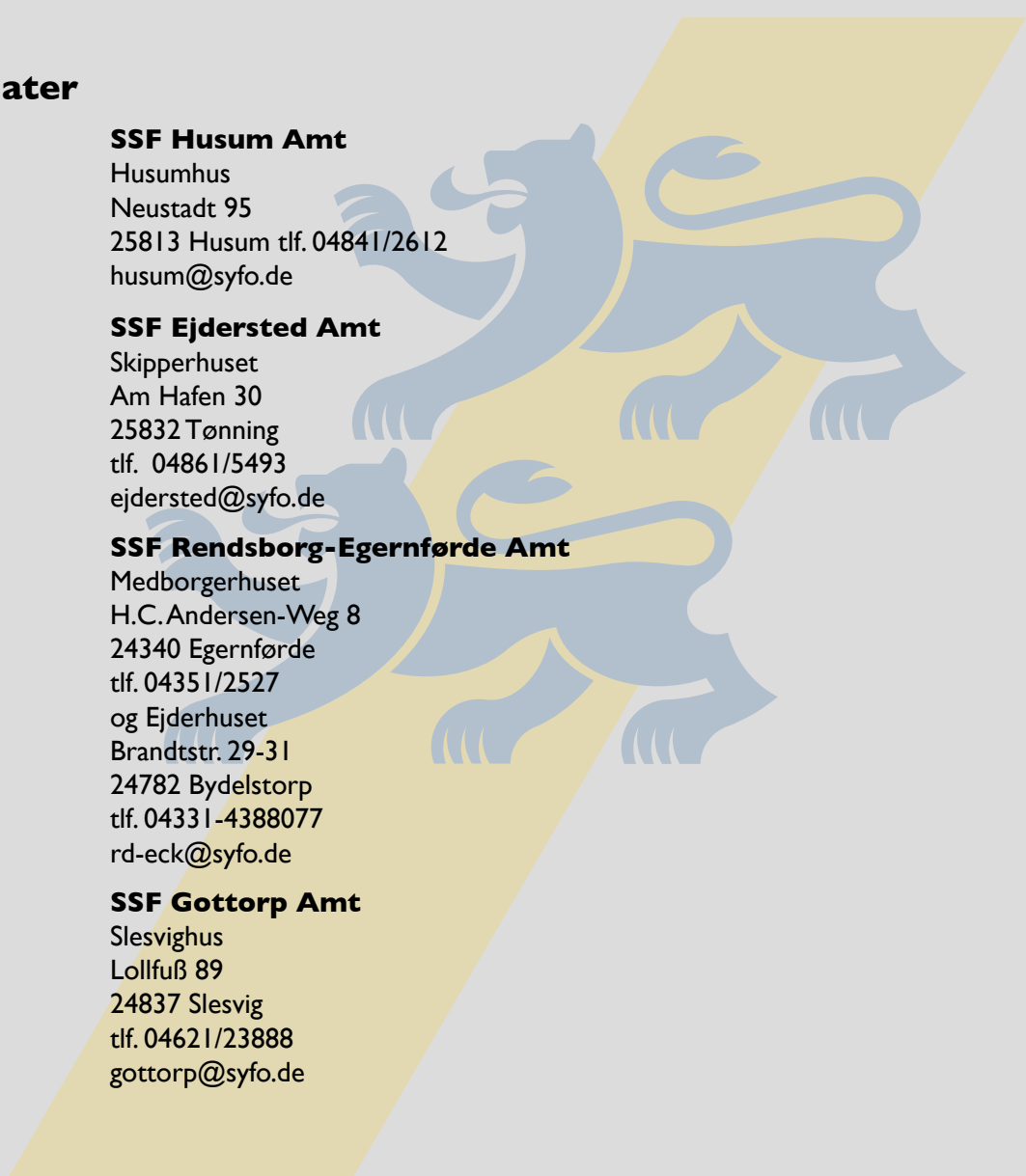
Skipperhuset
Am Hafen 30
25832 Tønning
tlf. 04861/5493
ejdersted@syfo.de

SSF Rendsborg-Egernførde Amt

Medborgerhuset
H.C.Andersen-Weg 8
24340 Egernførde
tlf. 04351/2527
og Ejderhuset
Brandtstr. 29-31
24782 Bydelstorp
tlf. 04331-4388077
rd-eck@syfo.de

SSF Gottorp Amt

Slesvighus
Lollfuß 89
24837 Slesvig
tlf. 04621/23888
gottorp@syfo.de

Forord ved
Jens A. Christiansen,
 SSF generalsekretær

100-året for Genforeningen og grænsedragningen går på hæld. Trods aflysning af planlagte jubilæumsarrangementer pga. covid-19, ikke mindst forlægningen af festlighederne på Dybbøl Banke med H.M. Dronningen og Tysklands forbundspræsident i spidsen til juni 2021 samt vore danske årsmøder, har der været omfattende historisk fokus på begivenhederne i 1920. Bogudgivelser, særudstillinger, foredrag, omtale og debatter i medierne, interview med Dronningen samt Danmarks Radios dramaserie "Grænseland" har bidraget til, at markeringen af 100-året for Sønderjyllands genforening med Danmark blev et anliggende for hele nationen. I alle hjørner af Danmark har Genforeningen, dens baggrund og historiske betydning været samtaleemne. Fejringen af Genforeningen blev en folkesag.

Vi sydslesvigere er efterkommere af de dansksindede, der ikke kom med i 1920. Det var en smertelig oplevelse dengang, og det fik folk til at rykke sammen om en fælles vilje til at fastholde og fremme danskheden i vores hjemstavn på trods af afstemningsresultatet i anden zone.

Det er glædeligt, at også den del af grænselandsfortællingen blev synlig i formidlingen af den store genforeningshistorie. I såvel danske som tyske medier har det danske mindretal haft mere end normalt lejlighed til at italesætte 1920 og orientere om det danske arbejde før og nu - 100 år dansk mindretal.

Nærværende årshæfte beretter i tekst og billeder om Sydslesvigsk Forenings virke og det danske arbejde i Sydslesvig trods Corona-betingede aflysninger af en lang række folkelige og kulturelle aktiviteter.

Lukning af den frie grænsemobilitet til og fra Danmark i marts frem til juli måned hæmmede ligeledes et ellers spillevende dansk kulturliv.

Arbejdet i foreninger og institutioner har været mærket af begrænsninger for det fysiske møde. Et møde, der er så afgørende for opretholdelse af et kulturelt fællesskab. Digitale mødeplatforme blev anvendt mere end tidligere, men den virkelige, konkrete kontakt mellem mennesker, der benytter samme sprog og udlever deres kultur og identitet, skaber den samhørighed, der er livsnerven for mindretallet placeret i en tysk flertalskultur. Den digitale kontakt er i visse sammenhænge formålstjenlig, men kan aldrig erstatte det reelle menneskelige møde med al dets interaktive facetter.

Nævnes skal, at genforeningsåret blev det år, hvor flere og flere dansksindede bosat i Sydslesvig blev optaget i forslag til lov om indfødsret. Endnu engang en stor tak til Folketinget for denne enestående mulighed for den enkelte sydslesviger at få det statsborgerskab, der flugter med ens nationale og kulturelle identitet. Der er tale om en helt uvurderlig dansk mindretalspolitisk håndsrækning hen over grænsen.

STOR MEDIEINTERESSE I 2020

Jubilæumsåret 2020 satte fokus på grænselandet og på det danske mindretal i Sydslesvig. Det betød enorm stor mediedækning.

Inden nedlukningen i foråret blev det til talrige indslag på tv, i radioen og i landsdækkende aviser på begge sider af grænsen.

Den store interesse blev blandt andet tydelig ved en pressetur, der blev gennemført i januar. På to dage var 17 journalister fra Danmark og Tyskland på besøg. De kom blandt andet fra medier som Information, dpa, TAZ, JydskeVestkysten, SHZ og Kieler Nachrichten.

Turen var planlagt i samarbejde mellem SSF og Bund Deutscher Nordschleswiger, og foruden kompakte orienteringer om de to mindretal fik journalisterne informationer om den historiske udvikling, det dansk-tyske samarbejde, den danske grænsekontrol samt det internationale mindretalsarbejde.

DEN ÅRLIGE FOLKETINGSTUR

Inden Corona-udbruddet besøgte en stor delegation fra Sydslesvig Folketinget.

Programmet startede på Christiansborg, hvor Folketingets formand, Henrik Dam Kristensen, havde inviteret sydslesvigerne til en frokost sammen med parlamentets præsidium.

Derefter gik turen til Grænseforeningen i dens hovedkvarter, hvor de fik fortalt om foreningens aktuelle arbejde.

Om aftenen var der et spændende foredrag af historikeren Axel Johnsen, der netop har skrevet en bog om Grænseforeningens historie, der også afspejler udviklingen i Sydslesvig. Derefter bød foreningen „Sønderjydske Allgemeine“, som består af nuværende og forhenværende folketingsmedlemmer, til gule ærter i Snapstinget.

Delegationen på i alt 38 sydslesvigere repræsenterede alle store organisationer og SSFs amter.

GODT BESØGT

Jubilæumsåret 2020 gjorde, at det danske mindretal og SSF fik stor opmærksomhed. Både medialt, men også fra organisationer og foreninger. Det resulterede i talrige besøgsgrupper i Sydslesvig. På Flensborghus tog vi imod mange gæster.

En af de første grupper var SPDs landdagsgruppe i Slesvig-Holsten. De kom med omkring 20 personer, der i løbet af to dage var på tur i grænselandet for at møde mindretallene.

- Når jeg besøger jer, føler jeg altid, at vi er blandt venner. Meget forbinder os, og mindretallene udgør vores region, sagde SPDs gruppeformand, Ralf Stegner.

HILSEN FRA FORMANDEN

2020 oprandt. Et år vi alle havde set frem til. Et år fyldt med fest og farver og hurra for os selv og hinanden. Et år, der skulle have præget os indadtil og udadtil med aktiviteter og arrangementer om 100 året for folkeafstemningen, grænsedragningen og mindretallets fødselsdag, både på distriktsplan og i hele Sydslesvig samt genforeningsarrangementer i grænselandet og i hele Danmark. Men sådan blev det desværre ikke helt.

Vi nåede at sætte startskuddet for det store festår sammen med Hendes Majestæt Dronningen i København. En festweekend, som flere repræsentanter fra mindretallets organisationer var inviteret til. Mediedækningen og interessen for det historiske og det nutidige grænseland og dets mindretal har været stor op til 2020 og fortsatte ufortrødet ind i vores store jubilæumsår.

Der kom dog for alvor fokus på grænsen, da Corona-krisen tvang den danske regering og kort efter ligeledes den tyske regering til at lukke selv samme, og det tilmed på selve 100 års dagen for afstemningen i zone 2. Den dag vi havde valgt at markere i Borgerforeningen, den dag vore forfædre måtte realisere, at de ikke kom med til Danmark i 1920, måtte vi sande, at en virus kunne afskære os fra vort moderland. Det blev derfor vigtigt at holde forbindelseslinjerne via de digitale medier og sørge for, at vi ikke blev glemt alligevel, særligt når nu arrangementer i Danmark såsom Folkemødet på Bornholm og meget andet her i Sydslesvig blev aflyst på stribe, og vi dermed ikke fik det fysiske møde med vore landsmænd.

Selve grænselukningen og senere den delvise åbning igen den 15. juni gav ligeledes anledning til en del medieomtale og interesse omkring grænselandet. Derigennem fik vi flere muligheder for at oplyse om vores daglige virke, vores historie og om, hvordan vi gør Danmark lidt større, sprogligt og kulturelt. Så da statsministeren mødtes med repræsentanter fra det sydslesvigske Samråd ved genforeningsstenen i Kruså den 15. juni kunne man på en måde tale om en form for genforening, for fra den dag kunne vi sydslesvigere igen rejse frit over grænsen og pleje vores bånd til Danmark og det danske.

Vi måtte dog i løbet af ugerne, der kom efter

den 14. marts, realisere, at flere og flere af vores festlige arrangementer måtte aflyses, og til sidst måtte vi også aflyse de danske årsmøder i Sydslesvig. En sørgelig men nødvendig beslutning. Vi tænkte på alle de lokale ildsjæle, der allerede havde planlagt og forberedt samt på alle de børn og unge, der skulle optræde, på vores koncerter med Sigurd Barrett og alt det spændende, der skulle være foregået i løbet af weekenden. Alle de gæster, der havde sagt ja til at komme, og som vi havde set frem til at møde og vise vores mindretalsliv til.

Vi blev dog enige om, at SSFs fødselsdag skulle markeres en smule. Det blev digitalt og ved få møder rundt i landsdelen. Der blev serveret kranssekage og sekt og budt på et program af tale og sang til vore medlemmer. De større fester, som vi havde skubbet til oktober, måtte i sidste ende også aflyses. Men i anledningen af fødselsdagen fik vi flotte hilsener og rosende ord med på vejen, både personlige, i Flensborg Avis og en uopfordret digitale videohilsen fra landdagspræsidenten i Kiel.

Samtidig med at det var 100 året for grænsedragning og genforening, tog vi også hul på det dansk-tyske venskabsår.

I den anledning startede Landdagspræsidenten og ministerpræsidenten deres sommertur på Flensborghus med et møde med SSF, SSW og SdU, hvorefter de tog videre til Duborg-Skolen og mødtes der med Skoleforeningen. Hvor langt vi er nået 100 år efter grænsedragningen genspejles i, at begge følte sig blandt venner. Landdagspræsidenten understregede, at vi skal holde fast i vores danske identitet, vores sprog og kultur.

I 1920 forsøgte man at få menneskene på begge sider af grænsen til at opgive deres nationale ståsted og blive en del af flertalsbefolkningen.

I dag kaldes vi en berigelse for landet som det mindretal, vi er. Vi er efter alle de år for alvor nået fra et mod hinanden til et med hinanden.

Selvom Covid-19 og Coronakrisen her i slutningen af året stadig præger vores hverdag, grænselandet og mindretalslivet, så håber jeg, at vi i 2021 igen må tage hul på vores foreningsliv, så vi kan fremme og styrke dansk sprog og kultur samt bevare vore traditioner og sange i fællesskab.

Indtil da må vi holde fast hver for sig og passe godt på os selv og hinanden.
Gitte Hougard-Werner

FOTO- UDSTILLING OM MINDRETALLET

I 2020 var der flere udstillinger om det danske mindretal. En af dem var foto-udstillingen "100 år senere...". Den viste mindretalslivet i dag - 100 år efter grænsedragningen. Udstillingen blev i første omgang vist på Danevirke Museum, hvor omkring 40 billeder fra fotografene Tim Riediger, Martin Ziemer og Lars Salomonsen blev præsenteret for publikum.

Fotografiernes emne "100 år senere..." spillede på den måde perfekt sammen med Danevirke Museums permanente udstilling, der viser mindretallets historie gennem tiden.

A woman with long brown hair, wearing glasses and a red blazer over a white shirt, is sitting at a desk. She is holding a pen and looking towards the camera. The background is a blurred office setting.

SAMLIVET NOMINERET

Det fredelige dansk-tyske samliv i grænselandet er nomineret til UNESCOs liste over immateriel kulturarv. Danmarks kulturminister, Joy Mogensen, har sammen med Michelle Müntefering, tysk viceminister for international kulturpolitik, underskrevet ansøgningen om at nominere det fredelige samliv i det dansk-tyske grænseland til UNESCOs liste over god sikringspraksis.

I begrundelsen for nomineringen står der, at den dansk-tyske mindretalsmodel anses som et forbillede for fredeligt samliv. Derfor er Danmark og Tyskland gået sammen om at få modellen optaget på UNESCOs liste.

Den mellemstatslige UNESCO-komité for beskyttelse af immateriel kulturarv afgør i slutningen af 2021, om den dansk-tyske ansøgning fører til optagelse.

GRÆNSEN LUKKER NED

I marts lukkede grænsen mellem Danmark og Tyskland. I første omgang var indrejsen til Danmark kun mulig for danske statsborgere samt personer med anerkendelsesværdigt formål.

Det ramte også det danske mindretal, der på mange måder fik svært ved at holde kontakten til Danmark.

Sammen med SSW og Slesvigsk Parti arbejdede SSF for at få en særregel for borgerne i grænseregionen. Regeringen i København lyttede til mindretallene og indførte en særregel, der gjaldt for borgere med bopæl i Slesvig-Holsten.

Under grænselukningen blev venskabsforbindelserne holdt i live. Foruden brug af de tekniske hjælpemidler, blev der tænkt kreativt. Ved overgangen i Pebersmark for eksempel mødtes medlemmer fra SSF Ladelund og omegn og Grænseforeningens lokalforening for Skjern-Tarm og Videbækegnen, hvor de holdt kaffemøde hen over grænsen.

Foto: Lars Salomonsen, Flensborg Avis

ALTERNATIVE MØDEFORMATER

Første møde i hovedstyrelsen efter nedlukningen i marts fandt sted på Flensborghus, hvor deltagerne måtte vænne sig til en ny måde at holde møde på.

Indholdsmæssigt mindede mødet om mange andre, men alt andet var nyt. Mens de delegerede sad i den store sal, indtog de ansatte og gæster den lille sal, hvor de kunne følge med via video-transmission.

Og der blev - formentligt for første gang i SSFs historie - ikke sunget ved hovedstyrelsesmødet.

Alligevel var det hurtigt tydeligt, at deltagerne efter nedlukningen havde behov for at mødes fysisk.

TILLYKKE TIL HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

I hele Danmark - og i Sydslesvig blev der sunget, da Hendes Majestæt Dronningen havde fødselsdag den 16. april. Dronningen fyldte 80 år, hvilket på grund af Corona-reglerne mange steder blev fejret digitalt eller lokalt.

På Flensborghus gik medarbejderne sammen ud for at synge en sang og for at sende nogle tanker til Dronning Margrethe på denne særlige dag.

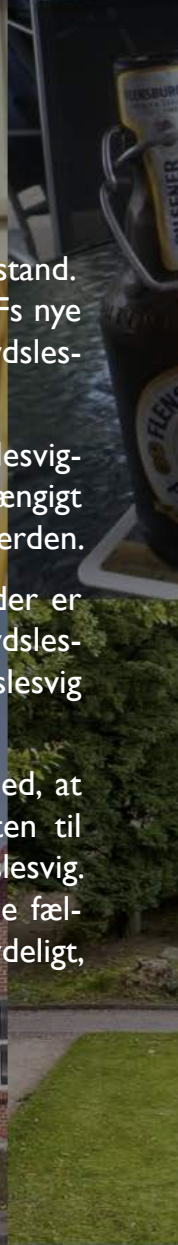
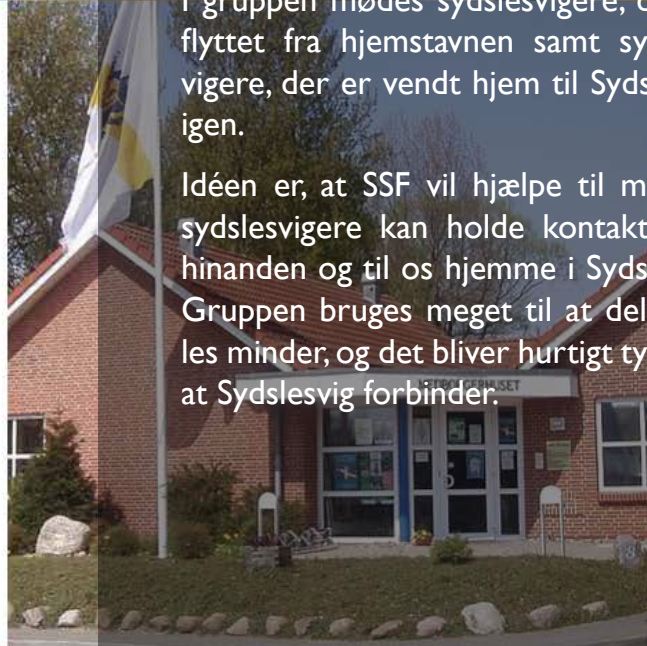
SYDSLESVIGERE WORLDWIDE

Fællesskab gør stærk - også på afstand. Det motto var grundlaget for SSFs nye facebookgruppe med navnet "Sydslesvigere Worldwide".

Udgangspunktet var, at det sydslesvigske fællesskab er stærkt - uafhængigt af, hvor vi befinder os i livet og i verden.

I gruppen mødes sydslesvigere, der er flyttet fra hjemstaven samt sydslesvigere, der er vendt hjem til Sydslesvig igen.

Idéen er, at SSF vil hjælpe til med, at sydslesvigere kan holde kontakten til hinanden og til os hjem i Sydslesvig. Gruppen bruges meget til at dele fælles minder, og det bliver hurtigt tydeligt, at Sydslesvig forbinder.

METTE FREDERIKSEN PÅ BESØG

I anledning af 100-årsdagen for Sønderjyllands genforening med Danmark besøgte statsminister Mette Frederiksen i juni Kruså, hvor hun mødte repræsentanter fra mindretallets organisationer.

Statsministeren mødte dem i Kruså ved den mindesten, der blev sat på det sted, hvor kong Chr. X i 1920 mødtes med de danske syd for den nye grænse.

Ved mødet drog Mette Frederiksen en parallel til sin forgænger Niels Neergaards tale til de danske sydslesvigere i 1920:

- Jeg tror ikke, at nogen i dag vil føle sig glemt, sagde Mette Frederiksen.

Hun var på en rundtur i anledning af markeringen af den dag, Sønderjylland officielt blev genforenet med Danmark.

På grund af Corona-situationen kunne hun ikke besøge Sydslesvig, men mødet i Kruså var ifølge statsministeren et udtryk for, at Danmark støtter op om det danske mindretal.

STRUKTUR- ANALYSE BLEV OFFENTLIGGJORT

Forvaltningscheferne fra de sydslesvigske organisationer fremlagde en omfattende rapport om strukturen i mindretallet. Den blev offentliggjort, og siden arbejdes der på at inddrage alle i mindretallet i debatten om en ny struktur. Rapporten omfatter en analyse af mindretallets udfordringer samt den nuværende struktur. Desuden har forvaltningscheferne set på fire scenarier, der kunne danne grundlag for en ny struktur i mindretallet.

I SSF er emnet sidenhen blevet taget op ved flere lejligheder. Blandt andet blev der holdt et lukket arbejds møde i hovedstyrelsen, og der er planlagt debatmøder i distrikterne i løbet af det kommende år.

Rapporten er frit tilgængelig på SSFs hjemmeside (www.syfo.de).

Rapport om effektiviserings-
og organisationsmuligheder i Sydslesvig

MINDRETALS- KOMPETANCE- NETVÆRK

I juni blev et nyt mindretalsnetværk stiftet. Det såkaldte "Mindretals-kompetance-netværk" er en ny forening, der har til formål at samle regionens mindretal om at støtte andre mindretal.

SSF er ligesom akademiet Sankelmark, BDN, ECMI og FUEN blandt de stiftede medlemmer. Netværket har siden starten af 2019 haft delstatens mindretalsrådgiver Johannes Callsen som primus motor.

Formanden for netværket, der er organiseret som forening, er generalsekretær for det tyske mindretals hovedorganisation, BDN, Uwe Jessen.

JUBILÆUMS- ÅRSMØDER RYKKET

Jubilæumsårsmøder i Sydslesvig 2020 kunne ikke gennemføres som planlagt. Derfor er de rykket til weekenden den 28. til 30. maj 2021. Jubilæumsårsmøderne 2020 var tænkt som mindretallets store markering af jubilæumsåret 2020, men faren for at sprede smitten af Corona-virus gjorde, at SSF med tungt hjerte aflyste årsmøderne.

JUBILÆUMS- PLAKAT PÅ EN ANDEN MÅDE

Årsmødeudvalget præsenterede som altid en årsmødeplakat. Men siden årsmøderne blev flyttet til 2021, blev plakaten lavet om til en jubilæumsplakat - dog uden motto.

Plakaten med motto skal nemlig også bruges ved årsmøderne 2021.

Den meget fine plakat, der blev præsenteret for hovedstyrelsen i slutningen af juni, er lavet i anledning af markeringen af grænsedragningen samt i anledning af SSFs runde fødselsdag i 2020.

Karikaturtegner Timo Essner har lavet den i samarbejde med årsmødeudvalget.

DET STORE JUBILÆUM

Den 26. juni 1920 blev ”Den slesvigske Forening”, der senere blev til Sydslesvigske Forening, grundlagt. Det store 100-års jubilæum skulle fejres med et brag, men så kom Corona.

Festen blev udskudt, og det er den fortsat, fordi Corona-situationen endnu ikke har åbnet for muligheden for at holde en fest, der er SSF og vores 100 år værdig.

Men selvfølgelig har vi alligevel markeret den store dag.

I distrikterne, hvor vi i mindre grupper kunne være sammen, mødtes vi til lidt samvær. Dannebrog blev hejst, og på Slesvighus og Mikkelsberg blev dørene åbnet til mindre komsammen.

Fra Generalsekretariatets side blev der leveret et musikalsk indslag, der kunne streames fra internettet. På den måde blev det alligevel til lidt fælles-sang.

I anledning af jubilæet lavede vi desuden en særlig udgave af Kontakt fyldt med officielle hilsner fra begge sider af grænsen:

“Seit seiner Gründung ist der SSF ein wichtiger Treffpunkt für Angehörige der Minderheit und ein Ort, an dem die dänische Kultur in Schleswig-Holstein gepflegt wird. Für den Erhalt unserer kulturellen und sprachlichen Vielfalt im Land hat der Verein deshalb bis heute eine herausragende Bedeutung.”

Daniel Günther
Slesvig-Holstens ministerpræsident

“I bedste Grundtvig-tradition har I skabt fællesskab, interesse og samtale, ikke kun om dansk sprog og kultur, men også om dagens brændende emner i det flertalssamfund, I er en del af.

I er aldrig jer selv nok, og I råder over en stor og fin kapital af hundreder af ildsjæle, som laver alt, fra kaffen til møderne, rengøringen i forsamlingshuset, til planlægning af foredrag, teater, kunststillinger og musik.”

Christian Juhl
Formand for Sydslesvigudvalget

“Der Kulturtræger der dänischen Minderheit in Schleswig-Holstein leistet mit seiner Arbeit einen wichtigen Beitrag zur einzigartigen kulturellen und sprachlichen Vielfalt unseres Landes.”

Johannes Callsen
Slesvig-Holstens mindretalsrådgiver

“Den glædelige udvikling fra fjendskab til venskab har Sydslesvigsk Forening en stor andel af æren for. I har aktivt medvirket til, at mindretallet ikke er blevet et lukket parallelsamfund, men et åbent og engageret fællesskab, der bindes sammen af kærligheden til dansk sprog og kultur og til grænselandet.”

Joy Mogensen
Danmarks Kirke- og kulturminister

“I kan noget specielt i grænselandet. Den ånd, stolthed og rummelighed, som trives her, skal I være stolte af. I er ikke blevet glemt, og I vil heller ikke blive glemt.”

Mette Frederiksen
Danmarks statsminister

“I Folketinget er der fortsat fuld opbakning til at støtte jeres blomstrende foreningsliv. Niels Neergaards berømte ord om, at Danmark ikke vil glemme dem, der forblev på den tyske side ved afstemningerne for 100 år siden, gælder stadig.”

Henrik Dam Kristensen
Formand for Folketinget

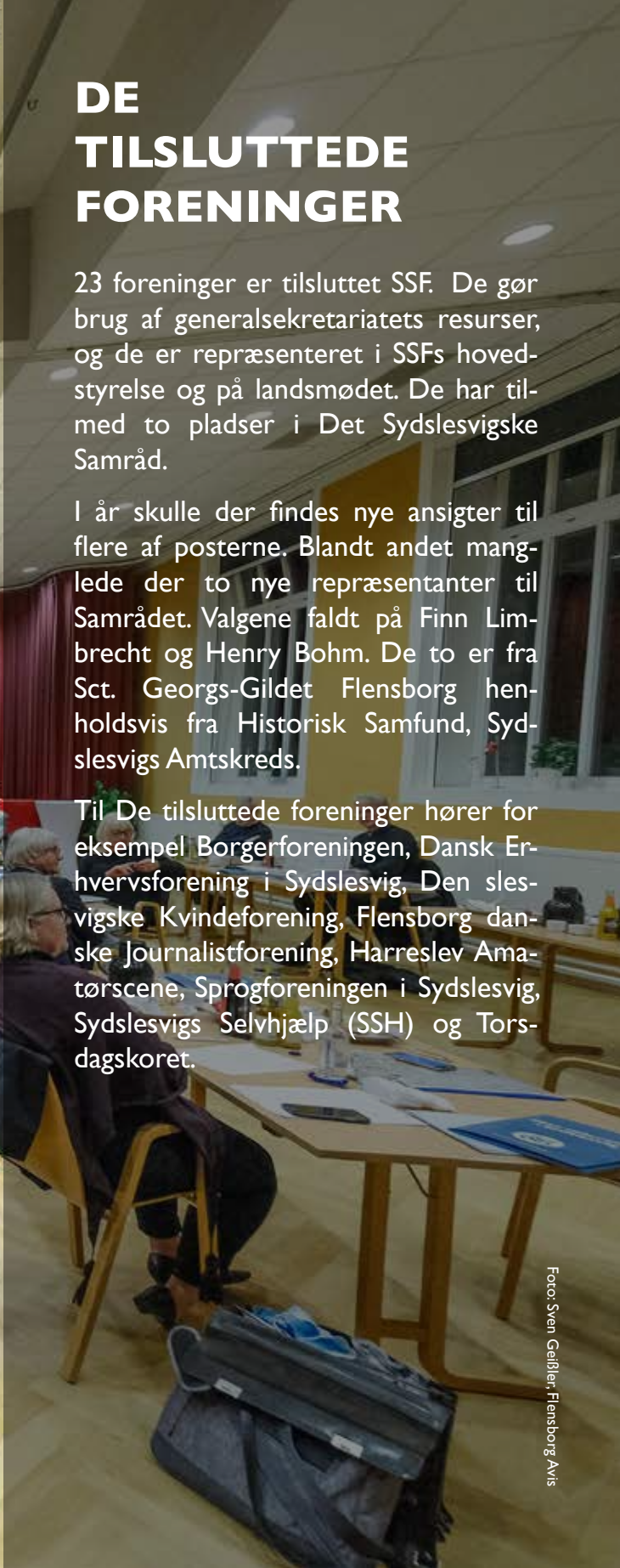

DE TILSLUTTEDE FORENINGER

23 foreninger er tilsluttet SSF. De gør brug af generalsekretariatets resurser, og de er repræsenteret i SSFs hovedstyrelse og på landsmødet. De har tilmed to pladser i Det Sydslesvigske Samråd.

I år skulle der findes nye ansigter til flere af posterne. Blandt andet manglede der to nye repræsentanter til Samrådet. Valgene faldt på Finn Limbrecht og Henry Bohm. De to er fra Sct. Georgs-Gildet Flensborg henholdsvis fra Historisk Samfund, Sydslesvigs Amtskreds.

Til De tilsluttede foreninger hører for eksempel Borgerforeningen, Dansk Erhvervsforening i Sydslesvig, Den slesvigske Kvindeforening, Flensborg danske Journalistforening, Harreslev Amatørscene, Sprogforeningen i Sydslesvig, Sydslesvigs Selvhjælp (SSH) og Torsdagskoret.

HOLDER FAST I KULTURARBEJDET

SSF uden kultur er nærmest utænkeligt. Derfor har vores kulturafdeling fundet på kreative løsninger, så der trods begrænsninger kunne tilbydes lidt kultur. Der blev gjort brug af digitale midler, men også på andre områder fandt kulturafdelingen gode muligheder.

For eksempel gik SSF sammen med SdU for at kunne tilbyde friluftskoncerter på parkeringspladsen ved Flensborghus. Her var der god plads og masser af frisk luft.

JUBILÆUMSBOG BLEV PRÆSENTERET

I anledning af SSFs 100 års fødselsdag har vi udgivet en jubilæumsbog. I september blev den præsenteret på Flensborghus.

Bogen tager det folkelige arbejde, det vil sige mindretallets medlemmer, som udgangspunkt. Forfatterne Merete Bo Thomsen og Mogens Rostgaard Nissen fra Dansk Centralbiblioteks Forskningsafdeling har forsket i SSFs historie blandt andet ved at se på utallige hovedstyrelsesprotokoller, amts- og distriktsprotokoller.

“Den Slesvigske Forenings historie er tæt sammenvævet med dens medlemmers, derfor har vi valgt at fokusere på forskellige temaer, der dels berører medlemmerne rundt om i de mange lokale distrikter, dels karakteriserer den udvikling, som det danske mindretal mere overordnet har gennemløbet i de forgangne hundrede år”, skriver forfatterne i bogens indledning.

SSF har i forbindelse med forskningsarbejdet givet forfatterne fuld adgang til alle protokollerne.

Bogen kan erhverves på SSFs sekretariat.

„VERDIENST- ORDEN DES LANDES“ TIL ANNEMARIE ERICHSEN

Slesvig-Holstens ministerpræsident, Daniel Günther, tildelte i oktober delstatens hæder (Verdienstorden des Landes) til tre personer, der i en årrække har vist stort engagement for det dansk-tyske samliv i grænselandet. En af prismodtagerne var Annemarie Erichsen fra det danske mindretal.

Annemarie Erichsen er på mange områder aktiv inden for mindretallet. Hun er blandt andet med i SSFs hovedstyrelse, aktiv i Sundhedstjenesten, SSF-distriktsformand, har været medlem i Det Sydslesvigske Samråd, og hun er formand for Den slesvigske Kvindeforening.

Daniel Günther roste ved overrækkelsen den store frivillige indsats for mindretallet.

- Netop denne indsats er en af grundstenene for det respektfulde og venskabelige forhold, vi i dag har mellem mindretal og flertal, lød det fra ministerpræsidenten.

SSW STILLER OP TIL FORBUNDS DAGEN

Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW) besluttede på sit landsmøde den 19. september at stille op til valg til den tyske forbundsdag i 2021.

Dermed besluttede de delegerede, at det dansk-frisiske mindretalsparti for første gang i 60 år igen vil stille op til forbundsdagsvalg.

”Ved at blive repræsenteret i Berlin kan vi give mindretallene et ansigt og en stærk stemme”, udtalte partiformand, Flemming Meyer, efter landsmødet.

Selv om det formentligt kun kan blive til et enkelt mandat for SSW i Berlin, kan partiet udrette meget for norden, mener Flemming Meyer.

Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW) blev grundlagt i 1948 som politisk repræsentation for det danske mindretal og de nationale frisere. SSW er repræsenteret med 3 mandater i landdagen i Kiel: Lars Harms, Christian Dirschauer og Jette Waldinger-Thiering. SSW var senest repræsenteret i Forbunds-
dagen frem til valget i 1953, da Hermann Clausen måtte forlade Forbunds-
dagen igen.

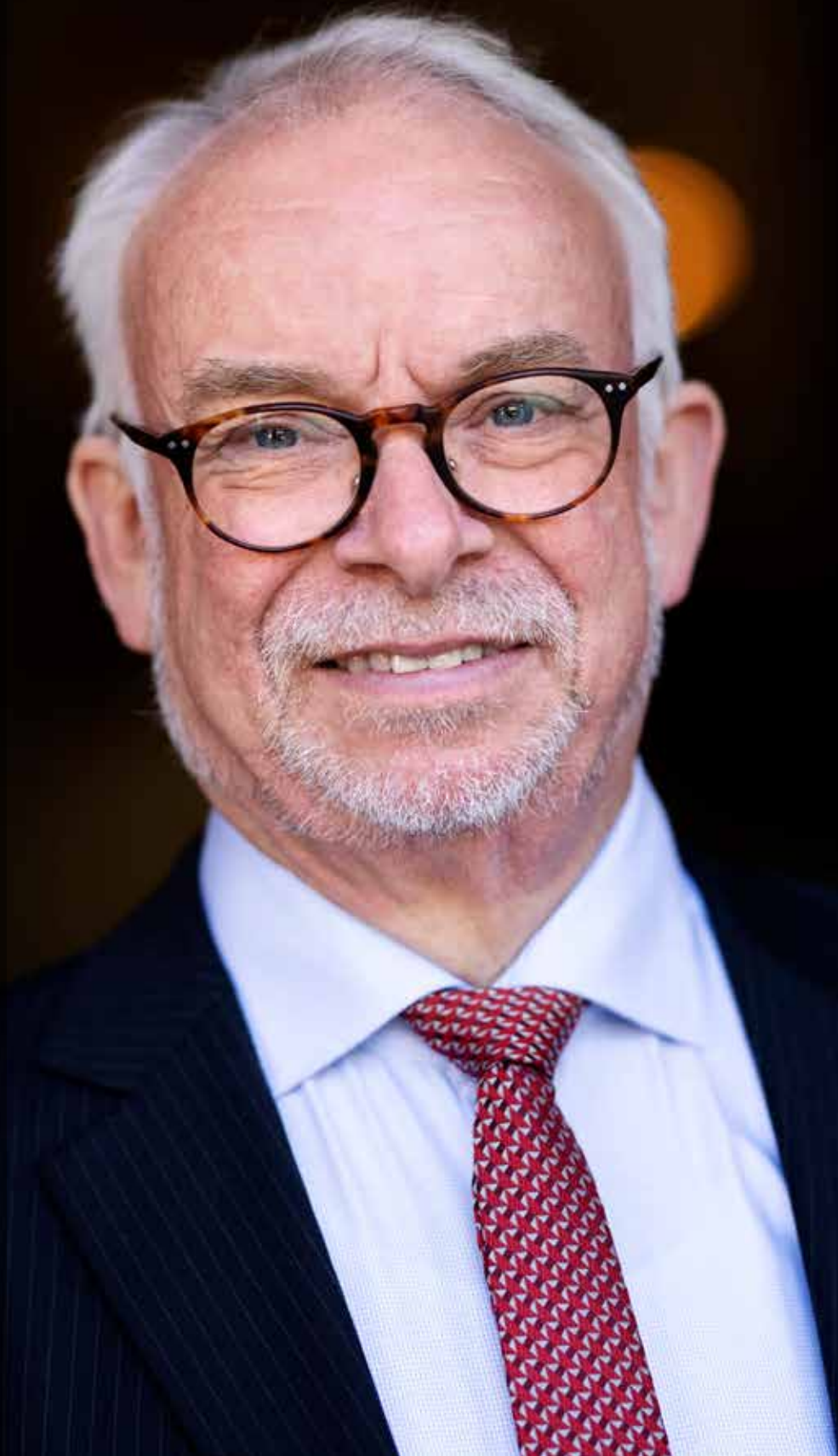

NY FORMAND FOR GRÆNSE- FORENINGEN

Biskop Peter Skov-Jakobsen blev valgt som ny formand for Grænseforeningen. Han efterfølger Jens Andresen, der har været formand siden 2016. Den nye formand er biskop over Københavns Stift.

Valget fandt sted ved Grænseforeningens Sendemandsmøde i Vingsted Centret, Bredsten ved Vejle.

Sendemandsmødet skulle egentligt omfatte festligheder i forbindelse med foreningens 100-års-jubilæum. På grund af Corona-restriktioner blev festen udskudt til Grænseforeningens Sendemandsmøde næste år, der er planlagt til at finde sted 8.-9. maj 2021.

GENERAL- FORSAMLINGER

Lige inden nedlukningen af samfundet i marts blev der igen holdt generalforsamlinger i de fleste af SSFs distrikter. Amtsgeneralforsamlingerne måtte alle skubbes til efteråret, hvor de blev holdt på en lidt usædvanlig måde. Afstandsregler, hygiejnekoncepter og meget andet satte både de ansatte og de folkevalgt på prøve.

NYE I BESTYRELSENE

Landsmødet, generalforsamlinger i distrikter og i amterne betyder nye ansigter i bestyrelserne og i SSFs udvalg. Blandt andet har Flensborg By fået en ny formand med Viggo Jacobsen.

Tillykke med valgene.

MINORITY SAFEPACK TAGER NÆSTE SKRIDT

Europa-Parlamentet sendte i slutningen af året et klart signal til EU-Kommissionen om, at der på europæisk plan skal gøres mere for at sikre mindretallenes rettigheder.

Signalet kom i forbindelse med en høring om det såkaldte Minority SafePack Initiative (MSPI).

Initiativet er kommet til høring, efter der i Europa er blevet indsamlet over en million underskrifter til MSPI, der har til formål, at EU skal gøre mere for at sikre mindretallenes vilkår.

Med beslutningen i Parlamentet spilles bolden nu videre til EU-Kommissionen. Der er en klar forventning om, at Kommissionen implementerer Minority SafePack initiativet samt kommer med egne initiativer.

MINISTER- PRÆSIDENT PÅ BESØG

Daniel Günther, Slesvig-Holstens ministerpræsident, og Klaus Schlie, landdagspræsident, kom på besøg på Flensborghus. Anledningen var starten på deres årlige sommertur, der i år havde mottoet "100 år efter folkeafstemningen - sammen over grænsen". Sammen med Claus Christian Claussen (delstatens europaminister) og Johannes Callsen (delstatens mindretalsrådgiver) samt gæster besøgte de en række institutioner på begge sider af grænsen.

Startskuddet på turen lød hos os på Flensborghus, hvor de blev orienteret om de danske organisationers arbejde. Foruden SSF var SdU og SSW repræsenteret ved besøget.

Ved besøget understregede Klaus Schlie betydningen af mindretallet for Slesvig-Holsten.

- For os i Slesvig-Holsten er det vigtigt, at I bibeholder jeres kultur. At I holder fast i jeres sprog og jeres identitet. Det betyder nemlig, at vi kan sige til nationalister, at vi ikke har brug for dem, for vi har fundet en god måde at leve sammen på, uden at der skal gives afkald på egen identitet, lød det fra Klaus Schlie.

SKRIFTLIGT LANDSMØDE

SSFs landsmøde, som skulle have været holdt den 21. november, kunne ikke finde sted som planlagt. Corona-restriktionerne gjorde det umuligt at samle over 100 personer til et fysisk møde.

Derfor besluttede SSFs hovedstyrelse, at landsmødet i 2020 skulle gennemføres skriftligt.

Nye Corona-regler åbnede op for denne mulighed, og SSFs ledelse ønskede at gennemføre mødet, så de vigtigste valghandlinger og beslutninger kunne træffes inden årets udgang. Det betød, at alle SSFs 207 delegerede skulle foretage valghandlingerne skriftligt. Det omfattede blandt andet valg af medlemmer til flere udvalg samt indstillingen til, at kontingentet forbliver uforandret i 2021. Derfor fik alle SSFs landsmøde-delegerede tilsendt en pakke med omfattende materiale samt en frankeret returkonvolut.

Schleswig-Holsteinischer
Bürger- und Demokratiepreis

SSF FÅR DELSTATENS DEMOKRATIPRIS

SSF og BDN fik i november tildelt Slesvig-Holstens demokratipris. Den fornemme hæder står under mottoet "Grænser overvindes - vi rækker hånd" ("Grenzen überwinden - Hände reichen").

I begrundelsen for tildelingen står der, at SSF og BDN i lang tid har arbejdet og fortsat arbejder på at styrke det demokratiske samvær i grænselandet.

Det var 17. gang, at delstaten uddelte **borger- og demokratiprisen**. I år var der særlig fokus på solidaritet, hjælpsomhed og sans for fællesskab, der betegnes som overordentligt vigtige egenskaber - ikke kun i krisetider.

Ved uddelingen, der på grund af Corona-restriktionerne foregik i en meget reduceret form, blev det understreget, at SSF og BDN hver især indtager fredstiftende funktioner i grænselandet. Begge bidrager og har historisk set bidraget til, at man er nået til et harmonisk samliv. Mindretalsorganisationerne blev fremhævet som forbilleder og som brobyggere.

Delstatens borger- og demokratipris gives til organisationer men også til enkeltpersoner.

JUL I SYDSLESVIG

Bestil online på www.syfo.de og få dem leveret hjem

1 ark med 32 mærker
30 kr. / 4 EUR

SÆLGES FRA
MANDAG DEN 9. NOVEMBER 2020

Køb et sæt e-julemærker
på www.syfo.de
30 kr. / 4 EUR

JULEMÆRKER: EN DANSK TRADITION

Det sydslesvigske mærke 2020 er designet af Lisbet Mikkelsen Buhl. Hun er tidligere skoleleder på Sild Danske Skole, og hun har taget afsæt i julesangen "Juletræet med sin pynt".

Julemærket blev i år udgivet tidligere end normalt. Det skyldes, at SSFs landsmøde i år blev holdes skriftligt. Men netop Corona-situationen viste nødvendigheden for at holde kontakt til hinanden - og til at gøre en glæde med en hilsen i juletiden.

Traditionen med at sende julekort med julemærker holdes i live, og mærket kan fortsat bestilles eller købes på SSFs sekretariater.

Julemærket tjener et godt formål. Indtægterne fra salget går til Humanitært Udvalgs arbejde i Sydslesvig.

Mærket foreligger i papirform samt i en elektronisk version til brug i e-mails. Det er SSFs Billedsamlingsudvalg, som står for produktionen af julemærket.

Mærket kan købes i begge versioner på SSFs hjemmeside (www.syfo.de).

Prisen er 4 euro/30 kr for et ark med 32 mærker. Det elektroniske mærke kan efter betaling bruges ubegrænset. Papirmærket bliver tilsendt med posten.

Se vores UNESCO-
verdensarv

Danevirke

og lær det danske
mindretals historie
at kende.

Ny bog 2020 om Danevirke på dansk og
tysk kan købes i museets onlineshop på
www.danevirkemuseum.de

**DANEVIRKE
MUSEUM**

Danevirke Museum
Ochsenweg 5
24867 Dannewerk
Tyskland

www.danevirkemuseum.de

Afdøde

Alfons Gorzelniaski
Anette Petersen-Christensen
Annemarie Braun
Anne Mette Mulvad
Annegret Marie Gosch
Annita Herbers
Bente Andersson-Kypke
Carl-Heinz Petersen
Cathrine Marie Drauschke
Christine Jess
Dieter Hagenau
Dirk Schröder
Egon Sieck
Elinor Articus
Elof Werner Asmussen
Erika Henningsen
Erika Wilhelmine Hansen
Erika Wugazzer
Erna Hansen
Ernst Helmut Burghardt
Ernst-Walter Conradt
Esther Schmidt
Ewald Jacobs
Frieda Helga Bruhn
Frida Sönder
Gerda Matthiesen
Gudrun Conradt, f. Kanzler
Gunda Bergemann
Günter Jaeck
Günther Wendt
Grit Beth
Hanne Svenstrup
Hannes Breuer
Hans E. Larsen
Hans Hagel

Hans-Dieter Klopcke
Hans-Jürgen Andresen
Hans-Peter Lorenzen
Harald C.R. Thomsen
Heidi Jensen
Heike Demuh
Helene Jancke
Helle B. Thomsen
Helmut Christiansen
Herbert Cordsen
Herman Henken
Herrman Klüver
Hinrich Peter Wittmaack
Holger Jess
Ida Vollertsen
Inge Lerch
Inge Tüxen Kiralfy
Inge Wellhausen
Ingrid Davidsen
Ingrid Karoline Christina Kring
Ingrid Leßmann
Ingrid Rasmussen
Ingrid Schmidt
Jesper Groth
Johanna Reiser
Jürgen Kenter
Jørgen Hentschel
Karen Margrethe Vollertsen
"Motte" Karin Heinsen Ries
Karen Jansen
Karl-Georg Pingel
Karl Ole Steenild
Karl-Heinz Matzen
Karl-Heinz Thomsen
Karl-Hermann Selck

Käthe Harms
Knud Møller Kristensen
Knud Wilke
Lene Lund Tölle
Lieselotte Daetz Thomas
Lis Helga Falgren
Loni Jaeck
Lothar Christian
Luise Warmbier
Margitta Kenter
Margot Otzen
Martha Kohnagel
Martina Metzger
Nicolai Nielsen
Niels Haagensen Fedders
Peter Paul Drauschke
Preben Ellgaard Skov
Rita Jessen
Rosa Johannsen
Sonja Reimer
Susanne Andresen
Sven Sörensen
Thea Hirschelmann
Thomas Ole Hegelund
Ulla Schmidt
Uwe Lohse
Walter Hermann Max Kulinski
Werner Albert Christiansen
Wilhelm Ritschel

Æret været deres minde

Lejrskole- eller kursusophold ved vadehavet?

Tag på opdagelse i UNESCO-verdensnaturarven vadehavet

Oplev UNESCO-verdenskulturarven med ”Danmarks fødselsattest” Danevirke og vikingetidens metropol Hedeby eller se nogle af Danmarkshistoriens betydeligste fund på Gottorp Slot

Slap af ved nogle af vadehavets fineste strande

Bo i enestående historiske omgivelser fra 1600-tallet

Læs mere om mulighederne for skoler og private grupper på

www.skipperhuset.de

Am Hafen 30
D-25832 Tönning

bestyrer: Kerstin Pauls
tlf. 0049 4861 5493
kerstin@syfo.de

Skipperhuset

GLÆDELIG JUL OG GODT NYTÅR

SSF ønsker alle en rigtig glædelig jul.

Tak for et spændende jubilæumsår, der på mange måder blev anderledes end forventet.

Tak for den enorme indsats for SSF og for det danske mindretal i Sydslesvig.

Og kom godt ind i det nye år, der forhåbentlig åbner op for, at vi snart igen kan mødes, som vi plejer.

God jul